

67-12-75/2

27.05.16

Спеціалізованій вченій раді
Д 35.052.11 у Національному
університеті "Львівська політехніка"

**Відгук офіційного опонента к. арх. Абрамюк Інни Георгіївни
на дисертацію Кліщ Оксани Андріївни
«Світлова інсталяція як засіб композиційного формування образу
міського простору»**

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01 - теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури

В умовах сучасного розвитку міських просторів постає завдання створення емоційно-комфортного середовища, яке сприяє появі нових культурних цінностей у суспільства. Одним із основних інструментів композиційного формування образу міста як естетично-цілісного об'єкту є архітектурно-художнє освітлення, створене на основі поєднання освітлювальної техніки та архітектурно-дизайнерського проектування. Власне, багатофункціональність систем міського освітлення, впливає на сприйняття середовища соціумом, акцентує увагу на архітектурних домінантах, дає можливість пов'язати різні структурні частини міста. Очевидно, що вище зазначене підтверджує актуальність обраної для дослідження теми: «Світлова інсталяція як засіб композиційного формування образу міського простору». Автор дисертаційного дослідження торкається актуальних проблем у сучасній теорії архітектури, що визначаються низкою невирішених питань з використання світла в функціональних міських просторах, застосування світлових інсталяцій у композиційному формуванні образу нічного міста, підкресленні ідентичності міського простору та прочитуваності структури міста під впливом штучного освітлення.

Науковий апарат роботи містить всі необхідні складові: об'єкт, предмет, мету, гіпотезу, завдання, методи та межі дослідження; вказана наукова новизна та практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача та інформація про апробацію і впровадження результатів дослідження.

Загальний обсяг дисертації – 226 сторінок, з них 126 сторінок основного тексту, 57 сторінок з рисунками і таблицями, 5 додатків на 16 сторінках та 27 сторінок список використаних джерел (266 найменувань).

Мета дослідження передбачає виявлення історичних передумов, характеристик, засобів та прийомів застосування світлових інсталяцій у формуванні образу міського простору та розробку рекомендацій до моделювання простору нічного міста.

Наукова новизна одержаних результатів. Оцінюючи здобутки дисертаційного дослідження, варто відмітити новизну отриманих результатів, що мають наукове значення і полягають в:

- уточненому трактуванню терміну «світлова інсталяція» у міському просторі;
- виявлених базових положень розвитку і формування світлового образу міського простору на різних історичних етапах, особливостях виникнення світлових інсталяцій і напрямків їх сучасного застосування у міському просторі;
- закладеній науковій базі для досліджень композиційного формування світлового образу міського простору, що опирається на архітектурні і містобудівні підходи, прикладні методи та комплексну методику дослідження;
- проведеній класифікації світлових інсталяцій у міському просторі;
- визначених композиційних складових візуально-просторових світлових образів міста;
- розроблених прийомах та сформульованих методичних рекомендаціях композиційного моделювання архітектури візуально-просторових образів міського простору засобами світлових інсталяцій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Детальне ознайомлення із текстом дисертації Кліщ О.А. дає підстави стверджувати, що всі наукові положення і висновки, які автор запропонувала у дослідженні світлової інсталяції як засобу композиційного формування образу міського простору, обґрунтовані належним чином. Робота опирається на широкий спектр опрацьованих джерел (266 найменувань), що дало змогу здійснити систематизацію існуючих сьогодні теорій, концепцій та підходів у сфері композиційного формування міських просторів і їх світлового середовища. У дослідженні використано й узагальнено статистичний матеріал та результати натурних обстежень простору міста Львова. Робота відзначається високим методологічним рівнем дослідження. Достовірність результатів забезпечені коректно вибраними методами відповідно меті та завданням дослідження.

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету, завдання та методи дослідження, обґрунтовано наукову новизну й практичне значення отриманих результатів.

Перший розділ *«Передумови і стан дослідження становлення світлових інсталяцій у міському просторі»* присвячено систематизації знань у галузі формування нічного образу міст та застосування світлових інсталяцій у міському просторі. У архітектурній практиці нещодавно з'явився ряд таких понять як «світлова архітектура», «світловий урбанізм», «світловий дизайн», «світлове мистецтво», «світлова інсталяція», «світловий образ» та ін., що свідчить про актуальність і міждисциплінарність тематики дослідження та потребу врахування багатоаспектності формування композиційного образу міського простору із вивченням положень дизайну, архітектури та містобудування. У даному розділі проводиться огляд бази теоретичних напрацювань і практики проектування міського простору, а також результатів досліджень із суміжних спеціальностей, що є необхідним для галузі формування світлового середовища міст. Уточнюється поняття «світлова інсталяція», що позиціонується автором як креативна форма застосування світлових технологій, й використовується в процесі композиційного формування образу архітектури міста і може виконувати як функції функціонального освітлення міських об'єктів та простору, так і світлового мистецтва.

У другому розділі *«Методика проведення дослідження застосування світлових інсталяцій у міському просторі»* викладено архітектурно-містобудівні підходи до проведення досліджень світлового середовища міста, а також загальнонаукові та прикладні методи отримання та аналізу даних, що впливають на формування штучного світлового середовища міста та застосування світлової інсталяції в міському просторі. Застосовані в дослідженні методи опираються на теоретичні аспекти та принцип багатоплановості системного підходу. Комплексна методика включає аналіз об'єктивної складової формування візуально-просторового образу міста – структурно-просторові характеристики міста, а також аналіз його сприйняття – суб'єктивної складової.

У третьому розділі *«Освітлення і світлові інсталяції в міському просторі, їх класифікація та характеристики»*, на основі здійсненого аналізу літературних джерел та матеріалів, досліджено розвиток та закономірності формування системи освітлення міського простору та виділено п'ять етапів еволюції світлового середовища міст. Також, розглянуто сучасні засоби та технології формування світлових інсталяцій, способи та результати їх застосування і вивчено особливості сприйняття міського простору під впливом

штучного освітлення. Класифікація основних видів світлових інсталяцій проведена за такими характеристиками як колір, масштаб, морфологія.

У четвертому розділі *«Підходи і прийоми формування візуального образу міського простору засобами світлових інсталяцій»* на базі застосованих містобудівних і архітектурних підходів до формування світлового середовища міста та комплексної методики проведення досліджень світлової інсталяції у міському просторі визначено головні об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на процес формування світлових візуально-просторових образів міського простору. Дослідниця виділила види візуально-просторових світлових образів міста, що поділяються за наступними характеристиками: пам'ятковими, структурними, колірними, масштабними та ін. Сформульовано основні прийоми композиційного моделювання світлових візуально-просторових образів архітектури міста, їх характеристики та композиційні засоби.

У п'ятому розділі *«Методичні рекомендації композиційного формування світлового образу міського простору»* наведено вимоги, концепції та методики формування світлових візуально-просторових образів міста. Систему рекомендацій формування світлових інсталяцій в різних типах міського простору сформульовано відповідно до структурно-логічної схеми дослідження, що дозволило вивести поетапність рекомендацій та згрупувати методи дослідження міського простору та застосування світлової інсталяції у композиційному формуванні цілісного нічного образу міста. Моделювання різних типів світлових візуально-просторових образів Львова, до яких належать простори історичного ядра міста, центральної частини міста (серединної зони) та периферійних зон, дозволило виділити пріоритети у застосуванні прийомів композиційного моделювання візуально-просторових образів міста засобами світлової інсталяції.

Загальні висновки лаконічно сформульовані, відповідають поставленим завданням та чітко відображають основні результати дисертаційного дослідження.

Структура і зміст дисертаційної роботи логічно й послідовно пов'язані. Наповнення дисертації та автореферату ілюстративним матеріалом розкривають гіпотезу дослідження.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Теоретичне і практичне значення результатів, винесених на захист, полягає у можливості використання у професійній діяльності проєктантів визначених прийомів та засобів застосування

світлових інсталяцій у композиційному формуванні образу міського простору; основні положення дослідження можуть мати подальший розвиток у програмах управління стратегічного розвитку міст та туризму, служити базою для органів місцевого самоврядування при підготовці концепцій та профільних програм соціально-економічного розвитку міст; теоретичні висновки можуть бути використані у навчальному процесі.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації відображена у переліку опублікованих праць. Результати дисертаційного дослідження висвітлені у 12 публікаціях, з них 1 – розділ наукової монографії, 3 – у фахових виданнях України, 1 – у закордонному фаховому виданні та 7 у інших публікаціях, матеріалах конференцій і тезах доповідей. Основні положення і результати роботи доповідалися на 7-ми міжнародних та регіональних науково-практичних конференціях.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, поставленим МОН України. У авторефераті відображено зміст, основні положення та висновки дослідження, проведеного Кліщ Оксаною Андріївною. Зміст автореферату та основні положення праці є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження. Зауваження до праці стосуються наступних питань:

1. Варто було б розширити термінологічний словник, доповнивши його визначеннями не лише основних понять дисертаційної роботи, але й специфічною термінологією і розмістити перед вступом.

2. У тексті Дисертації у підрозділах 1.1. та 1.2. повторюється таблиця «Теоретична база дослідження розвитку штучного світлового середовища міст» на стор. 18 та стор. 25.

3. У підрозділі 3.1., присвяченому історії розвитку формування системи освітлення міського простору, не достатня кількість посилань на використані джерела та їх конкретні сторінки.

4. У тексті Дисертації не конкретизовано авторські розробки використання світлових інсталяцій у сучасній архітектурній, містобудівній та дизайнерській світовій практиці.

5. У підрозділі 5.3., в якому запропоновані варіанти моделювання просторів історичного ядра міста Львова засобами світлової інсталяції, є

не зрозумілим, конкретно які архітектурні елементи історично утворених будівель і споруд підлягають декоративному підсвічуванню.

6. По тексті роботи зустрічаються помилки редакційного і технічного характеру.

Дані зауваження варто врахувати на майбутнє, проте вони не зменшують наукової та практичної цінності результатів дослідження.

Загальні висновки й оцінка дисертації. Не зважаючи на зауваження, які не ставлять під сумнів загальну цінність роботи, що загалом, створює позитивне враження, дисертація Кліщ О. А. «Світлова інсталяція як засіб композиційного формування образу міського простору» повністю відповідає спеціальності 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури.

Викладені міркування дають підстави стверджувати, що дисертація є завершеною науковою працею, яка пов'язана з вирішенням актуальних проблем у композиційному формуванні образу міського простору, зокрема, засобами світлових інсталяцій та відповідає вимогам МОН України, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури, зокрема пп. 9, 11, 12, «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567, а її автор Кліщ Оксана Андріївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури.

Офіційний опонент:

кандидат архітектури,
доцент кафедри дизайну
Луцького національного
технічного університету

Абрамюк І.Г.

Підпис засвідчують:

